

Willem van Oranje

De vader des Vaderlands zo wordt Willem van Oranje ook wel eens genoemd. Maar waarom was hij dan zo belangrijk voor ons land? Wanneer leefde hij en hoe kwam hij aan zijn einde. Je leest het allemaal in deze kaart.

>Keizer Karel V

>Filips II

>Hertog van Alva

De prins Willem

Willem van Oranje werd in Duitsland geboren (1533). Toen hij 11 jaar oud was erfde hij het prinsdom Oranje in Frankrijk. Zo werd hij dus Willem van Oranje. Op dat moment was een groot deel van Europa in handen van keizer Karel de vijfde. Karel wilde dat Willem als prins zijnde Rooms-Katholiek werd opgevoed en hij moest verhuizen op 12 jarige leeftijd naar het paleis van Karel in Brussel. Hij werd hier Franstalig en Rooms-Katholiek opgevoed want dat paste bij een prins.

Filips II

Toen Karel de macht overdroeg aan zijn zoon Filips II (of Philips II) veranderde het 1 en ander in het leven van Willem. Hij werd lid van de regering, baas van het leger en stadhouder (iemand die namens de koning een stad bestuurt als de koning er zelf niet is) van Holland, Zeeland en Utrecht. Willem werd 1 van de belangrijkste edellieden in de Nederlanden. Maar hoe belangrijker hij werd, hoe slechter het ging tussen hem en zijn koning, Filips II. De edelen die met Willem bevriend waren, waren het ook niet eens met Filips II.

Ruzie

Willem had dus steeds vaker ruzie met de koning, Filips II. Hij wilde bijvoorbeeld dat Filips minder streng was tegen kettters. Kettters zijn mensen die niet hetzelfde geloof (Rooms-Katholiek) hadden als de koning. Filips liet deze mensen vaak zonder pardon vermoorden. Willem en zijn aanhangers vonden dat niet zo'n goed idee. Ook vonden ze dat Filips teveel mensen vanuit Spanje (daar woonde hij) stuurde om de Nederlanden te besturen. Deze mensen waren geen edelen, hierdoor kregen de edelen van de Nederlanden steeds minder macht. Eén van deze Spaanse bestuurders was de hertog van Alva.

Alva

In 1566 vluchtte Willem naar zijn geboorteplaats Dillenburg in Duitsland. Hij wilde van daaruit een einde maken aan de regering van de hertog van Alva. Alva was aangesteld door Filips II om de opstand in Nederland neer te slaan. Alva regeerde met harde hand. Hij vermoordde ook 2 belangrijke edellieden door ze te onthoofden. Vanaf 1568 begon Willem wat zijn leger invallen te doen in Nederland. Hij probeerde zo steeds meer steden te winnen van Alva.

>De kogelgaten

>De moord op Willem van Oranje

Vermoord

In 1580 had Filips er genoeg van en loofde een beloning uit voor degene die Willem van Oranje zou vermoorden. Op 10 juli 1584 werd Willem uiteindelijk doodgeschoten in zijn huis in Delft door Balthasar Gerards. In het Prinsenhof in Delft kun je nog steeds de kogelgaten in de muur zien zitten.

Even leek het alsof de strijd van Willem voor niets was geweest, maar nog geen 25 jaar later hadden de gewesten zich ontwikkeld tot de Republiek der Verenigde Nederlanden, een voorloper van het huidige Nederland.

Willem van Oranje stond aan de basis van deze republiek en wordt daarom tegenwoordig ook wel Vader des Vaderlands genoemd.

>Leids ontzet

Den Briel en Leiden

1 april 1572 was een belangrijke dag voor Willem en zijn opstand. Op die dag wisten de watergeuzen (dat zijn mensen die vechten tegen Filips via hun schepen) de stad Den Briel in te nemen. Alva was hierdoor erg boos en laat drie steden plunderen en uitmoorden. Daarna gaat hij verder naar Haarlem. Haarlem houdt lang stand, zelfs de vrouwen vechten mee! Maar in 1573 neemt Alva Haarlem in.

Nu is Alkmaar aan de beurt, maar dat gaat niet helemaal zoals Alva het wil. De leider van de stad laat het land onder water lopen en de Spanjaarden moeten zich terug trekken. Alkmaar was bevrijd! Alva liet het er niet bij zitten en ging naar Leiden. Willem stuurt zijn leger, maar verliest. Bij Leiden laat een geuzenleider opnieuw de dijken doorsteken, hierdoor loopt het land onder water en kunnen de watergeuzen met hun schepen de Spanjaarden verslaan. Op 3 oktober wordt Leiden ontzet. Dat Peest viert men in Leiden nog steeds.

Vrede?

Het lukte Filips maar niet om de opstandelingen in Holland en Zeeland te verslaan. Uiteindelijk sloten alle 17 gewesten (provincies) van de Nederlanden vrede met elkaar. Hierdoor kwam de droom van Willem opeens heel dichtbij. Hij wilde namelijk 1 groot land, geleid door de edelen, waar iedereen met verschillende godsdiensten naast elkaar konden leven. Helaas duurde deze vrede niet lang.

5 Vragen

1. Waarom moest Willem van Oranje naar het paleis?
2. Wat is een stadhouder?
3. Waarom kreeg Willem van Oranje ruzie met Filips II?
4. Door wie werd Willem van Oranje vermoord en wanneer?
5. Wat was de droom van Willem van Oranje?

Plusopdracht

Zoek uit hoe de Republiek der Verenigde Nederlanden eruit zag. Maak de kaart na, knutselen, tekenen je mag het zelf weten.